

Τυχόν δημοσιονομικός εκτροχιασμός θα είναι μοιραίος

Του ΠΟΡΤΟΥ ΠΥΡΣΗ
gpirishis@alfamedia.press.cy

Σε συνέντευξή του στην «Αλήθεια» ο Γενικός Διευθυντής της Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ) Μιχάλης Αντωνίου, αναφέρεται σε μια σειρά «καυτών» ζητημάτων για την κυπριακή οικονομία. Επισπεύρεται το ζήτημα της νομοθετικής ρύθμισης των απεργιών σε νεοραγικούς τομείς ενώ κρούει τον κίνδυνο του κινδύνου για δημοσιονομικό εκτροχιασμό. Επιπλέον, αναφέρει πως πολλοί τομείς της οικονομίας όπως είναι οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, η πανεπιστημιακή εκπαίδευση και η υγεία μπορούν να συμβάλουν περαιτέρω στην αύξηση του κυπριακού ΑΕΠ, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίδει στην άρση του εμπόργου των κυπριακών πλοίων από την Τουρκία, όπου όπως τονίζει θα δώσει μια απίστευτη δυναμική για την οικονομία μας. Ακολουθεί, ολόκληρη η συνέντευξη του κ. Αντωνίου στην «Α»:

Οι συνδικαλιστικές απαιτήσεις σιγά σιγά αυξάνονται. Άδικα φωνάζουν οι συντεχνίες;

Οι συντεχνίες διεκδικούν πρόωρα επιστροφή ωφελημάτων και απολαβών, τα οποία η οικονομία δεν είναι ακόμα σε θέση να παραχωρήσει. Ασκούν δυσανάλογη πίεση πάνω στους μηχανισμούς. Στον ιδιωτικό τομέα βρίσκουμε την γραμμή της ισορροπίας και του ορθολογισμού, αλλά στο δημόσιο είναι δυσανάλογα μεγαλύτερη η πίεση που ασκούν από αυτόν τον τομέο να αντέξει το σύστημα (πολιτικό και πολι-

τοιμάσει ένα νομοσχέδιο το οποίο στείλαμε στον πρόεδρο της Δημοκρατίας το 2015, θα το επισπεύραμε. Ήδη μιλήσαμε με τους αρμόδιους υπουργούς οικονομικών και εργασίας και τους αναφέραμε πως θέλουμε να επανέλθει η διαβούλευση και να υπάρξει μια συναινετική λύση. Θέλουμε και οι συντεχνίες να κατανοήσουν την σημασία της νομικής ρύθμισης της απεργίας.

Πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να γίνουν και άλλες μεταρρυθμίσεις πριν να εξέλθουμε του μνημονίου που τώρα αναγκαστικά θα τις βρούμε μπροστά μας;

Έχουμε βγει και πάλι κατά την γνώμη μας πρόωρα από το μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα. Πιστεύουμε πως θα έπρεπε να είχαν ολοκληρωθεί οι μεταρρυθμίσεις. Η βασικότερη μεταρρύθμιση είναι του δημοσίου τομέα που δεν έγινε. Η μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που δεν άρχισε, η μεταρρύθμιση του κρατικού μισθολογίου που και πάλι ξεφεύγει και επιστρέφουμε στις παλιές κακές πρακτικές. Έπρεπε να είχαμε ολοκληρώσει έστω και σε κάποιο βαθμό το πρόγραμμα αποκρατικοποίησης κάποιων ημικρατικών οργανισμών. Μείνανε ημιτελείς οι μεταρρυθμίσεις στην υγεία ή προωθούνται με τρόπο που μας ανησυχεί βαθύτατα η μεταρρύθμιση του τομέα της υγείας. Στην παιδεία καμία μεταρρύθμιση ούτε κι εκεί. Οι βασικοί τομείς της οικονομίας που θα συμβάλουν στην μεσο-μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη της οικονομίας του τόπου δεν έχουνε μεταρρυθμιστεί. Μας λείπει

ταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, είναι αν δεν κάνω λάθος, το μεγαλύτερο στην Ε.Ε. Η λύση είναι να κατεβούν οι μισθοί στο δημόσιο στα επίπεδα του ιδιωτικού τομέα ή να αυξηθούν οι μισθοί στον ιδιωτικό τομέα;

Εκείνος που λέει να δώσει και ο ιδιωτικός τομέας τους μισθούς του δημοσίου είτε δεν ξέρει τι είναι επικερής ή ψεύδεται ενοουειδίτα. Δεν έχει ο ιδιωτικός τομέας τη δυνατότητα να δώσει τους μισθούς και τα ωφελήματα του δημοσίου τομέα. Θα χρεοκοπούσε το 90% των επιχειρήσεων. Ναι, οι μισθοί ανεβαίνουν με τον ρυθμό αύξησης της οικονομίας, της παραγωγικότητας και τα αποτελέσματα της κάθε επέκτασης. Κάνουμε πολλές συμφωνίες για αυξήσεις και εισοδηματικές αποκλίσεις. Όμως, είναι αδύνατον να αυξάνεται το ιδιωτικό μισθολόγιο με τον ρυθμό που αυξάνεται το κρατικό μισθολόγιο. Το πρώτο εξέδικο του 2018 στο δημόσιο είχε αυξηθεί το κρατικό μισθολόγιο κατά 4% συγκριτικά με το αντίστοιχο περσινό εξέδικο. Η λύση είναι να αυξάνεται σταδιακά στον ιδιωτικό τομέα, αλλά να κρατείται σταθερό στο δημόσιο για να ομοιορρυθμίσουμε. Διότι προκαλεί και "brain drain". Ο ιδιωτικός τομέας επενδύει πάνω στο ανθρώπινο δυναμικό.

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις ασφυκτούν. Τι κάνετε ως ΟΕΒ γι' αυτές;

Η οικονομία πέρασε ένα τεράστιο σοκ. Στην πραγματικότητα ο τόπος χρεοκόπησε. Μια πορεία που άρχισε από τον Μάρτιο του 2011. Η πραγματική οικονομία βρέθηκε χωρίς κεφάλαιο κίνησης και υπερδανεισμένη. Η κυβέρνηση έδωσε έξυπνα κίνητρα και παράλληλα η ΟΕΒ έδωσε κατευθύνσεις στα μέλη της πώς να κινηθούν. Και η ΟΕΒ είπε στα μέλη της ότι τα οποία περιθώρια υπάρχουν από την επικερδότητα, να εξημερωθούν πρώτα τα μη εξυμπεριεστώμενα δάνεια τους, δεύτερον να επανεπενδύσουν για να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας και τρίτον, ότι περιθώριο υπάρχει να δώσουν πίσω στους εργαζόμενους εκείνα που είχαν αποκόψει ή όσοι δεν απέκοψαν να δώσουν αυξήσεις.

Είστε ικανοποιημένοι με την τελική συμφωνία για πώληση του καλού κοιμηματός της Συνεργατικής στην Ελλάδα;

Μπορούσε να γίνει και καλύτερο deal. Στο θέμα του Συνεργατισμού ξεκινάμε από ένα δεδομένο. Και αυτό το δεδομένο είναι ότι η διασφάλιση των καθεστώσεων είναι οδιπραγματευτική. Υπό τις περιστάσεις είχαμε να επιλέξουμε ανάμεσα σε δυο άρεστες επιλογές και να καταλήξουμε στην λιγότερο οδυνηρή. Και πιστεύω υπό τις περιστάσεις είχαμε το καλύτερο αποτέλεσμα.

Σας ανησυχεί η εκτόξευση του δημοσίου χρέους λόγω Συνεργατισμού, αλλά και η συγκέντρωση μεγάλων λίγην χρέους τα επόμενα χρόνια;

Μας ανησυχεί αλλά δεν μας πανικοβάλλει. Χρειάζεται μια δημοσιονομική πειθαρχία.

Εσείς με τα όσα βλέπετε το τελευταίο διάστημα, νομίζετε ότι τηρούμε την δημοσιονομική πειθαρχία;

Κατ' αρχήν να αναφέρουμε πως η πρόσφατη αναβάθμιση από τους Moody's

είναι μια πολύ θετική εξέλιξη. Ως ΟΕΒ θεωρούμε πως υπάρχει η δυνατότητα να επανέλθουμε στην επενδυτική βελτίωση, αν ακολουθήσουμε μια σοβαρή δημοσιονομική πολιτική. Όμως, βλέπουμε σημάδια δημοσιονομικής χαλάρωσης. Έχουμε προειδοποιήσει ότι υπάρχει κίνδυνος δημοσιονομικού εκτροχιασμού. Οι προεξαιρέσεις δεν θα είναι ευχάριστες. Πρέπει προληπτικά να κάνουμε λελογισμένη δημοσιονομική διαχείριση, η οποία τα προηγούμενα χρόνια τηρήθηκε. Δυστυχώς, παρατηρούμε σημάδια δημοσιονομικής χαλάρωσης, δεν λέμε ότι υπάρχει δημοσιονομικός εκτροχιασμός, αλλά ανησυχούμε μήπως προκύψει. Η ΟΕΒ θε-

καμία χώρα της Ε.Ε. Κανένας δεν έκανε τα κεφάλαια κίνησης του σε άλλα κράτη μέλη και τις καταθέσεις του. Συνεπώς, χρειάζεται λίγος χρόνος για να ανασυγκροτηθούν, υπάρχει βελτίωση αλλά ακόμα δεν πλησιάζουμε το επίπεδο που θα θέλαμε. Καλή η κριτική, όμως, θα πρέπει να συγκρίνουμε και τα δεδομένα είχαμε μπροστά μας.

Για το σχέδιο «ΕΣΠΑ» τι νομίζετε; Είναι προς την σωστή κατεύθυνση; Είναι ισορροπημένο;

Είναι μια αναγκαία όψις όμως με όρους, οι οποίοι να είναι κοινωνικά αποδεκτά. Χρειάζεται βελτίωση. Δηλαδή, δικλείδες ασφαλείας για να περιορίζεται ο

«Οι συντεχνίες διεκδικούν πρόωρα επιστροφή ωφελημάτων και απολαβών, τα οποία η οικονομία δεν είναι ακόμα σε θέση να παραχωρήσει»

«Εκείνος που λέει να δώσει και ο ιδιωτικός τομέας τους μισθούς του δημοσίου, είτε δεν ξέρει τι είναι επικερής ή ψεύδεται ενοουειδίτα»

τειακό). Έχουν την δυνατότητα να εκβιάζουν στο δημόσιο γιατί το δημόσιο δεν έχει όπλα. Μόνο εκκλήσεις μπορεί να κάνει η κυβέρνηση. Επαφίμεθα στο πατριωτισμό των συντεχνιών. Δεν υπάρχει νομοθεσία που να ρυθμίζει τα της άσκησης της απεργίας. Οπότε μπορούν ανεξέλεγκτα οι συντεχνίες αν το επιθυμούν για να διεκδικήσουν και να πετύχουν αυτά τα οποία θέλουν, να κρατούν όμηρο το κράτος, παραλύοντας την οικονομική δραστηριότητα, με ασύμμετρες πιέσεις.

Βλέπετε να υπάρχει βούληση εκ μέρους της πολιτικής ηγεσίας για ρύθμιση των απεργιών σε νεοραγικούς τομείς της οικονομίας;

Είδαμε δείγματα βούλησης τα οποία δεν ολοκληρώθηκαν και δεν είναι συγκροτημένα. Έχουμε δει την κατάθεση πρότασης νόμου από πλευράς ΔΗΣΥ όμως δεν ευδοχώθηκε αυτή η προσπάθεια. Η ΟΕΒ πιστεύει ότι θα έχουμε ένα Σεπτέμβριο απίστευτα «θερμό», δέστε παιδεία, υγεία και δεν ξέρω τι άλλο μας περιμένει με το χρηματοπιστωτικό μας σύστημα. Επομένως, πρέπει να ρυθμιστεί νομοθετικά η άσκηση του δικαιώματος της απεργίας. Έχουμε

δυστυχώς ο μακροχρόνιος σχεδιασμός, θα μπορούσαμε να σχεδιάσουμε έναν οδικό χάρτη 20ετίας μέσα από δεσμευτικές ρυθμίσεις που θα έπρεπε να ολοκληρωθούν εντός του πλαισίου του προγράμματος.

Υπάρχει κίνδυνος να ξαναγοούμε σε μνημόνια δηλαδή;

Πρέπει να θυμόμαστε πως η πιστοληπτική ικανότητα της Κυπριακής οικονομίας είναι εκτός επενδυτικής βαθμίδας. Λιπούμαι που το λέω αλλά δεν περιποιεί τιμή σε κανένα μας, αλλά κατατασσόμαστε στην κατηγορία ακουπίδια. Δηλαδή το κόστος δανεισμού της Δημοκρατίας είναι υψηλότερο απ' ό,τι θα ήταν αν είχαμε ολοκληρώσει εκείνο το δημοσιονομικό συμμάζεμα που πρέπει να έχει μια χώρα μέλος της Ευρωζώνης. Επομένως, εάν έχουμε ατύχημα λόγω εξωγενών παραγόντων και θα χρειαστούμε δανεισμό, τότε το κόστος δανεισμού θα είναι απαγορευτικό ή μη προσβάσιμο. Ρευστότητα της παγκόσμιας αγοράς υπάρχει πλεονάζουσα. Το πρόβλημα είναι το κόστος του χρήματος.

Το μισθολογικό χάσμα στην Κύπρο με-

ωρεί πως θα πρέπει να δημιουργηθεί το δημοσιονομικό μαζιλάρκι. Επικράτησε την επιστροφή των αποκοπών και εξηγήσαμε τους λόγους. Τα ποσά αποζημιώσεων για τους εργαζόμενους του Συνεργατισμού όσο αφορά το Σχέδιο Εθελούσιας Εξόδου είναι απαράδεκτα υψηλά. Ο μέσος όρος των αποζημιώσεων για κάθε εργαζόμενο ξεπερνά τα 130.000 ευρώ όταν ο μέσος όρος αποζημίωσης αυτών που απολύθηκαν το 2017 ήταν 10.898 ευρώ. Επίσης, το μέγιστο ποσό όταν ένας εργαζόμενος απολυθεί είναι 52.663 ευρώ ενώ το Σχέδιο Εθελούσιας Εξόδου στο Συνεργατισμό φτάνει τις 180.000. Αν ήταν τράπεζα η οποία είχε μετόχους τότε θα έβγαζαν οι μέτοχοι από την τσέπη τους. Όμως, εδώ έχουμε το κράτος, τους φορολογούμενους.

Σύμφωνα πάντως με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών, οι κλίμακοι developers έχουν τα πιο υψηλά ποσοστά μη εξυμπεριεστώμενων δανείων στην Ευρώπη. Πώς το σχολιάζετε αυτό;

Πρέπει να θυμόμαστε ότι το τι έγινε στην κυπριακή οικονομία δεν έγινε σε

πολιτικούς κινδύνους και κάποιου να μην εκμεταλλεύονται το σύστημα.

Πρέπει να αλλάξουμε το οικονομικό μοντέλο της χώρας; Σε ποιους τομείς θα πρέπει να επικεντρωθούμε τα επόμενα έτη;

Το κράτος μέσω παροχής κινήτρων μπορεί να δώσει την δυνατότητα να αναπτυχθούν νέοι τομείς. Είναι τέτοιοι τομείς είναι οι τομείς της ενέργειας, όπως είναι οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Η ΟΕΒ έχει δώσει ιδιαίτερη έμφαση τα τελευταία χρόνια. Το κυπριακό περιβάλλον ευνοεί επενδύσεις σε αυτό τον τομέα. Επίσης, η ναυτιλία είναι ένας άλλος τομέας που μπορούμε να επενδύσουμε. Εάν καταφέρουμε να βρούμε τρόπο να αρθεί το εμπόριο από την Τουρκία, δηλαδή να εφαρμοσθεί το Πρωτόκολλο της Άγκυρας, θα απελευθερωθεί μια απίστευτη δυναμική. Άλλος τομέας είναι η παιδεία, επενδύσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση τόσο στα ιδιωτικά πανεπιστήμια, όσο και στα δημόσια. Και φυσικά επενδύσεις στην υγεία, όμως στην υγεία παρατηρούμε πως λόγω του σχεδιασμού του ΓεΣΥ υπάρχει αποθάρρυνση επενδύσεων σ' αυτό τον τομέα.